

THEATER DE STEEG

Visie- en activiteitenplan 2023

Groningen, 19 oktober 2022

Wendy Holtkamp

Wendy Holtkamp, De Steeg, zakelijke leiding

Onze visie op educatief theater

Voor, door en van jongeren

De Steeg is en maakt educatief theater. In alles wat we bij Theater De Steeg doen staat de verbinding centraal tussen theater, onderwijs, maatschappelijke thema's en jongeren. We bieden jongeren een plek om zich thuis te voelen, om te ontdekken en te ontwikkelen, om hun verhaal te delen en gehoord te worden, om te luisteren, inspiratie op te doen en van elkaar te leren. Wij zijn een werkplek en podium waar jongeren het woord voeren, waar naar hen geluisterd wordt en waar uitwisseling van ervaringen, ideeën, wensen, zorgen, gedachten en dromen centraal staat.

In onze voorstellingen, workshops en projecten hebben we oog voor actuele onderwerpen en zijn we een afspiegeling van wat er onder jongeren leeft. Inhoudelijk en qua vorm zijn onze verhalen herkenbaar, inclusief en geloofwaardig. We praten niet over of tegen jongeren. We praten mét hen, maar laten hen het allerliefst zélf het woord voeren. We bereiken enerzijds een nieuw, jong en onervaren publiek: leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs die onze voorstellingen zien en jongeren die participeren in onze workshops en theaterprojecten. Anderzijds laten we een volwassen publiek zien wat jongeren bezighoudt en hoe zij over actuele onderwerpen denken. Het zijn de verhalen en ervaringen waar normaal niet naar geluisterd wordt, waar geen aandacht voor is, die niet serieus genomen worden. Wij brengen ze voor het voetlicht en vragen niet om een antwoord, maar om inleving, contact en begrip.

Ons nieuwe thuis in De Kunstwerf biedt ons hiervoor letterlijk en figuurlijk de ruimte. Het is de plek voor ontmoeting en experiment, waar jong talent kan groeien en een podium krijgt, waar we onze voorstellingen ontwikkelen en spelen, theaterprojecten uitvoeren, jong publiek ontvangen en jonge makers presenteren. Dat doen we met een bonte mix van ervaren rotten, jonge professionals, MBO- en HBO-studenten, die zich als acteur, theatermaker of educatiemaker verder willen ontwikkelen.

Voorstellingen, projecten en samenwerkingen

Theater De Steeg is begonnen als een theatergroep die zich richt op het verzorgen van educatieve theatervoorstellingen op scholen: voorstellingen waarmee leerlingen op scholen kennismaken met theater en die aanleiding zijn om met elkaar te praten over een actueel onderwerp. Al jaren zijn wij daarnaast een broedplaats voor jong talent: we bieden jaarlijks een grote groep stagiaires uit zowel het MBO als het HBO de ruimte om zich bij ons te ontwikkelen en we bieden jonge makers in het Noorden een inspirerende werkplek. De laatste jaren is daar nog een derde spoor bij gekomen: op basis van een maatschappelijke vraag of kwestie ontwikkelen we educatieve projecten, waarbij we met jongeren op zoek gaan naar verhalen, ervaringen, meningen en oplossingen. Een mooi voorbeeld hiervan is de film *Barst?!*, waarin jongeren laten zien wat het voor hen betekent om op te groeien met aardbevingen.

Door onze expertise op het gebied van theater, jongeren en maatschappelijke onderwerpen zijn we voor een heel breed scala aan organisaties een interessante partij om mee samen te werken, zoals in de afgelopen periode Club Guy and Roni (*Iedersland*), De Noorderlingen (*LOOK*), Jonge Harten Theaterfestival (*LOOK*), Martiniplaza (*Zomerschool*), SPOT Groningen (theatrale rondleidingen en Get Up Festival), Gemeente Eemsdelta (*Barst?!*), Up to Us (*Nieuwe Zaaiplaatsen*), Praedinius en Leon van Gelder (*Ik ben – zij zijn*), etc. De basis van een dergelijke samenwerking is altijd gelegen in een gezamenlijk gevoelde noodzaak om een onderwerp voor het voetlicht te brengen. Ons aandeel in de

samenwerking is dat wij in staat zijn dat op een manier te doen waarbij we een grote groep jongeren bereiken, zowel in de rol van maker als in de rol van publiek.

Onze handtekening

Wij onderscheiden ons door ons artistieke concept (toegankelijk en uitdagend), onze onderwerpkeuze (actuele maatschappelijke thema's), ons ensemble (jonge educatiemakers) en onze doelgroep (nieuw publiek en jongeren met geen/weinig theaterervaring). Wij bereiken een doelgroep die zich bij veel andere culturele instellingen minder thuis voelt: jongeren voor wie deelname aan kunst en cultuur niet vanzelfsprekend is, maar die wel iets te vertellen hebben, de behoefte voelen zich te uiten en graag geraakt en geprikkeld willen worden door (verhalen van) jongeren net als zij.

Door onze aansluiting met enerzijds het onderwijs en anderzijds het sociale aspect van educatief theater vormt Theater De Steeg een tussenruimte waar we twee leefwerelden met elkaar verbinden. In die tussenruimte geven we jongeren een stem, laten we hen luisteren en nodigen we hen uit om de dialoog aan te gaan met zichzelf, elkaar en de wereld waarin ze leven. We gaan het gesprek aan en bieden jongeren een podium, een plek waar ze zich kunnen uiten en waar naar hen geluisterd wordt. Zo zetten we theater in als stimulans voor maatschappelijke betrokkenheid, sociale cohesie en empowerment **van** jongeren, **door** jongeren en **voor** jongeren.

Groei en ontwikkeling

De komende tijd blijven we educatieve voorstellingen maken voor scholen, workshops geven en theaterprojecten ontwikkelen met culturele, maatschappelijke en onderwijsinstellingen. Daarnaast ontwikkelen wij ons als Theater De Steeg de komende tijd verder als platform waar jongeren die niet altijd gehoord worden een stem krijgen. Door hen de ruimte en een podium te bieden, stimuleren we dialoog, begrip en verbinding. Onze plek in de Kunstwerf wordt de plek van jongeren die aan de slag willen met theater om hun verhaal te delen.

Om dat voor elkaar te krijgen verzamelen we een community van jongeren om ons heen. Jongeren die we ontmoeten in onze theaterprojecten en jongeren die we uitnodigen om met ons samen aan de slag te gaan. In ons theater geven we ze de ruimte en begeleiding om te onderzoeken, te experimenteren, theater te maken en hun verhalen, dromen en ideeën met elkaar en een breed publiek te delen. Tegelijkertijd is deze community voor ons een bron van inspiratie en een manier om te zorgen dat wij nauw betrokken blijven bij onze doelgroep en bij wat hen bezighoudt. Wat zou het mooi zijn als jongeren met wensen, vragen en ideeën op het gebied van theater bij ons aankloppen voor advies, speelruimte, ondersteuning, erkenning en een podium. Theater De Steeg als een theater-inloophuis. Als een plein, een speeltuin, een hangplek waar jongeren elkaar ontmoeten, in gesprek gaan, spelen en creëren. Op die manier geven we echt invulling aan onze doelstelling om niet alleen theater door en voor jongeren te maken, maar ook het theater *ván* jongeren te zijn.

Ons deel van De Kunstwerf wordt dé theaterplek van jongeren, waar ze de ruimte krijgen om hun talent vorm te geven, waar ze werkervaring opdoen, waar ze ontdekken of en hoe ze zich verder willen ontwikkelen in het theatervak, waar ze middels theater vorm kunnen geven aan hun ervaringen, verhalen en ideeën, waar ze hun stem kunnen laten horen, waar we ze uitnodigen om te luisteren, te ervaren en in gesprek te gaan.

Zakelijke aspecten

De afgelopen jaren is Theater De Steeg uitgegroeid tot een kleine (staf)organisatie met een medewerker educatie (0,4 fte), een medewerker verkoop (0,6 fte) en een medewerker marketing en communicatie (0,3 fte). De directie wordt gevormd door Karin Noeken (artistiek leider, 0,4 fte) en Wendy Holtkamp (zakelijk leider, 0,6 fte), die samenwerken volgens het model van een collegiaal bestuur. Daarnaast heeft Theater De Steeg een stichtingsbestuur, bestaande uit minimaal 3 en maximaal 5 leden. De komende tijd zal de rolverdeling tussen directie en bestuur strakker ingevuld worden conform de Code Cultural Governance.

Naast het stichtingsbestuur en de vaste medewerkers werken er bij De Steeg per kalenderjaar zo'n 25 stagiaires en een gelijk aantal ZZP'ers. Zij vervullen een rol als acteur, theaterdocent, educatiemaker, regisseur, technicus, vormgever, etc.

Onze inkomsten bestaan allereerst uit de opbrengsten uit de verkoop van voorstellingen, workshops en projecten aan scholen. In een gemiddeld jaar wordt ongeveer 45-50% van onze inkomsten gevormd door deze verkoopopbrengsten. Daarnaast ontvangen wij een structurele subsidie van de Gemeente en Provincie Groningen, die ongeveer 35% van onze inkomsten vormt. Met deze twee geldstromen dekken wij de vaste lasten (zoals loonkosten en huisvestingskosten) en de lasten die samenhangen met het uitvoeren van de voorstellingen en projecten (zoals inhuur van acteurs en theatermakers, materiaalkosten en transportkosten). De ontwikkeling van nieuwe voorstellingen en projecten financieren wij door middel van incidentele subsidies, fondsbijdragen en bijdragen van opdrachtgevers of samenwerkingspartners. Een nieuwe bron van inkomsten is de verhuur van onze theaterzaal, waarmee wij een deel van onze huisvestingslasten kunnen dekken en wat ruimte creëren om te investeren in innovatie en ontwikkeling.

In september 2022 hebben wij (voor het eerst) een medewerker marketing en communicatie aangenomen. Onze plannen en ambities voor de komende jaren maken het noodzakelijk om te investeren in onze zichtbaarheid, onze positionering, het opbouwen van een community en het uitbouwen van onze relaties met klanten, publiek en partners. We gaan met De Steeg een nieuwe fase in en dat vraagt om professionalisering, ook op het gebied van marketing en communicatie. De medewerker marketing en communicatie werkt aan een samenhangend marketingplan, brengt lijn aan in onze communicatie-uitingen, zorgt ervoor dat er actueel beeldmateriaal van onze voorstellingen en projecten is, houdt de website up-to-date, draagt zorg voor de vormgeving van onze publiciteitsuitingen en het educatieve materiaal, helpt de verkoopmedewerker bij de zoektocht naar nieuwe markten en werkt samen met de medewerker educatie en de artistiek leider aan het opbouwen van een community van jongeren die nauw betrokken is bij De Steeg.

Na 2 jaren waarin we te maken hadden met de effecten van en maatregelen rond corona hebben we in 2022 maatregelen genomen om het contact met onze klanten te herstellen, de band met ons publiek weer aan te halen en onze voorstellingen aan te passen aan het post-corona tijdperk. Wij hopen daarmee ons activiteitsniveau weer op het peil van vóór 2020 te krijgen. Toch dienen we ook nog steeds rekening te houden met eventuele nieuwe maatregelen. Om de financiële gevolgen op te kunnen vangen hebben we uit een deel van het positieve resultaat over 2021 een reservering Coronaschade gemaakt. Een deel hiervan is ingezet in 2022, een deel blijft staan voor 2023.

Activiteiten in 2023

Bestaande voorstellingen

In 2023 bieden we een aantal bestaande voorstellingen en workshops aan: *#Onderhuids*, *Geh@ckt*, *Wat doe jij?*, *Issy en Sophius* en *#ikgenietmesuf*. In het najaar 2022 updaten we de voorstelling *#onderhuids* en maken we *#ikgenietmesuf* geschikt voor een post-corona-tijdperk. In het voorjaar updaten we het lesmateriaal bij de voorstelling *Issy en Sophius*.

Nieuwe voorstellingen

Daarnaast ontwikkelen we in 2023 twee nieuwe voorstellingen: één over 'wensen en grenzen' en één over 'fake nieuws'.

Wensen en Grenzen

We ontwikkelen een kleine voorstelling over wensen en grenzen, die bedoeld is als aanleiding om met leerlingen over dit onderwerp in gesprek te gaan. We gebruiken hierbij de vorm die we ook gebruiken bij *Wat doe jij?*, namelijk die van inspringtheater, geïnspireerd op het werk van Augusto Boal. Leerlingen worden uitgenodigd om te reageren op de theaterscène die ze zien en hun suggesties samen met de acteurs uit te proberen. Hoe geef je een grens aan, hoe ga je om met de grenzen die een ander aangeeft en hoe laat je merken wat je juist wél graag wilt? Een voorstelling die we voor kleine groepen spelen, in de klas of bij ons in de theaterzaal. Op Steeg-eigen wijze benaderen we dit gevoelige onderwerp met respectvolle luchtigheid, mét humor en zónder belerend vingertje. Een inspirerend voorbeeld is voor ons de manier waarop de Sekszusjes seksualiteit bespreekbaar maken (zie: <https://www.vpro.nl/programmas/sekszusjes-tv.html>).

Fake News

Jongeren leven in een wereld die bol staat van informatie: filmpjes, foto's, verhalen, nieuws, nepnieuws, meningen, propaganda en reclame. Maar wat is echt en wat kan je vertrouwen? Hoe kan het dat er verschillende versies van de waarheid zijn en dat jij en ik heel andere informatie vinden als we hetzelfde zoeken? En wat gebeurt er als mensen nepnieuws voor waar aannemen?

In 2023 ontwikkelen we hierover een voorstelling, waarbij we de theaterzaal omtoveren tot een escape room, waarin het publiek vastzit in een overload aan fake news. Een interactief theater-spel waarbij jongeren op zoek moeten naar manieren om vast te stellen wat echt is en wat niet. Hoe ontsnap je aan de informatiebrij? Voor deze voorstelling zoeken we de samenwerking met filmmakers, animatoren en hackers.

Overige projecten

Naast deze bestaande en nieuwe voorstellingen en workshops hebben we in 2023 ook een aantal educatieve projecten en kortlopende projecten rond actuele thema's. Deels gaat het om nieuwe projecten, deels om bestaande projecten die ook in 2023 worden aangeboden. Deze ontwikkelen we vaak in samenwerking met of in opdracht van andere organisaties. Vanuit een maatschappelijk vraagstuk gaan we met jongeren op zoek naar verhalen en ervaringen. Samen met theatermakers, filmmakers, schrijvers en kunstenaars geven we hieraan vorm. Zo brengen we het gesprek op gang en belichten we kwesties vanuit het perspectief van jongeren.

Barst?!

In opdracht van de Gemeente Eemsdelta ontwikkelden we een film waarin jongeren vertellen hoe het is om op te groeien in het aardbevingsgebied. Bij de film ontwikkelen wij een lesbrieft die we gebruiken om de film op zoveel mogelijk scholen te laten zien. Daarnaast zorgen wij er samen met de Gemeente Eemsdelta voor dat zo veel mogelijk organisaties en partijen die te maken hebben met de aardbevingen en versterkingsoperaties deze film te zien krijgen en daarover met elkaar in gesprek gaan. Er zijn al aanvragen van gemeentes, jongerenwerkers, scholen en organisaties.

Voorjaarsontwaken

In vervolg op het project *Ik ben – zij zijn*, gaan we in het voorjaar 2023 weer aan het werk met leerlingen van het Praedinius (gymnasium) en Leon van Gelder (VMBO). Twee verschillende werelden, twee sociale bubbels, twee groepen met over en weer een heel scala aan vooroordelen. We laten ze samen een theatervoorstelling maken over identiteit, familie, toekomst en ontluikende seksualiteit. Verschillen ze echt zo veel van elkaar als ze dachten? Of worstelen ze eigenlijk met dezelfde kwesties en vinden ze (h)erkenning bij elkaar? Een voorstelling gebaseerd op de 'kindertragedie' *Frühlingserwachen* van Frank Wedekind (1891). Voor de uitvoering werken we wederom samen met SPOT Groningen.

Nieuwe Zaaiplaatsen

Nieuwe Zaaiplaatsen zijn educatieve toekomstwerkplaatsen waar de ongekende mogelijkheden van jonge Groningers centraal staan. Begeleid door kunstenaars, architecten, wetenschappers en sportcoaches ontwikkelen kinderen en jongeren in de provincie Groningen zich tot eigenzinnige denkers, dromers en doeners die hun eigen toekomst veerkrachtig en vindingrijk vormgeven. Een Toukomst-project waarin Theater De Steeg onder andere samenwerkt met Up to Us, De Rijdende Popschool, Sparklab, CMO STAMM, De Jonge Onderzoekers en het project Voedseltuinen. Wij richten ons op de plekken waar we neerstrijken op jongeren en gaan met hen aan de slag om op creatieve wijze uiting te geven aan hun toekomstvisie voor hun woonplaats. In september 2022 organiseren we een eerste pilot-Zaaiplaats in Wehe den Horn. In 2023 gaan we aan de slag in Stadskanaal.

Theatrale rondleidingen

Theater De Steeg geeft regelmatig theatrale rondleidingen door de Stadsschouwburg Groningen en De Oosterpoort. Een theatrale rondleiding is een bijzondere manier om van alles te weten te komen over de geschiedenis en functie van deze culturele gebouwen. Tijdens de rondleiding laten acteurs van De Steeg op diverse plekken korte scènes en theatrale interventies zien waarbij de bezoekers spelenderwijs van alles leren en ontdekken over het gebouw, de geschiedenis en het gebruik. In 2023 ligt de focus op scènes uit *Romeo en Julia*, maar dan in een eigentijds jasje.

De Complete Theatergeschiedenis in 45 Minuten

Wij weten ook wel dat dat natuurlijk niet letterlijk kan, maar doen een creatieve poging om leerlingen in een lesuur mee te nemen op een reis langs eeuwen aan theatergeschiedenis: van de oude Grieken tot aan het moderne theater van nu. Bij ieder tijdvak zit een opdracht voor de leerlingen. Deze opdrachten kunnen zowel in groepjes als klassikaal worden gedaan. De opdrachten zijn interdisciplinair: er worden onder andere sonnetten geschreven, scènes gespeeld, maskers gemaakt en spotprenten getekend. Aan het einde van de les laten de leerlingen het resultaat aan elkaar zien. Zo bestaat de theatergeschiedenis niet meer uit saaie woorden, maar komt de gehele tijdlijn letterlijk tot leven!

Zomerschool

Ook in 2023 organiseren we weer in samenwerking met Martiniplaza een Zomerschool. In de laatste week van de zomervakantie gaan we weer met een grote groep jongeren (11-18 jaar) aan de slag. Een week lang krijgen ze workshops van enthousiaste en ervaren theatermakers, performers, musici en

filmmakers. Samen werken ze toe naar korte scènes en performances, die ze in het afsluitende weekend presenteren aan het publiek, op allerlei bijzondere plekken in Martiniplaza.

Bevrijdingsfestival

We zijn in overleg met het Bevrijdingsfestival Groningen over een theatrale modeshow door jongeren, met als thema 'identiteit'. Hoe ziet jouw identiteit eruit, als het een kostuum aan zou hebben? Jongeren gaan aan de slag met kunstenaar Peerke van Malscheart en verzorgen een modeshow richting het 16.55 uur-moment op het festival. Of we dit project kunnen uitvoeren hangt nog af van of het Stichting Vier 5 Mei lukt de financiering hiervoor rond te krijgen.

Keti Koti

In het kader van Keti Koti 2023 ontwikkelen we een voorstelling die bestaat uit een combinatie van theater, dans en een gezamenlijke maaltijd. Negen jonge acteurs komen bijelkaar en gaan onder het koken van Heri Heri (een Surinaams gerecht ontstaan tijdens de slavernij) met elkaar in gesprek over ons verleden en de impact die dat heeft op ons heden en de toekomst. We spelen de voorstelling in de week voorafgaand aan 1 juli in onze theaterzaal, voor leerlingen van Groninger scholen.

Community

In samenwerking met Jonge Harten Theaterfestival, Up to Us en Club Guy and Roni/NITE zetten we komend jaar een community op van jongeren die door middel van theater en podiumkunst actuele onderwerpen willen onderzoeken en willen vertellen naar korte voorstellingen en performances, om deze vervolgens aan een breed publiek te tonen. Thuisbasis wordt Theater De Steeg.

We benaderen hiervoor jongeren die wij tegenkomen tijdens onze voorstellingen op scholen, tijdens educatieve projecten of tijdens de Zomerschool. En we zetten onze deur open voor jongeren die rondlopen met een vraag of een vaag idee en op zoek zijn naar ondersteuning om hier op creatieve wijze vorm aan te geven. Wij zetten onze acteurs en makers in om met deze jongeren aan de slag te gaan: inspirerend en een uitgelezen kans om te werken aan hun skills als speler, maker en/of docent. Daarnaast werken we met makers van Club Guy and Roni/NITE, die de jongeren begeleiden bij het maken van korte voorstellingen en performances.

Voor ons als organisatie is dit een prachtige manier om invulling te geven aan ons credo 'theater van jongeren', het biedt ons inspiratie voor onze voorstellingen en projecten en zorgt dat wij echt nauw betrokken zijn en blijven bij onze doelgroep. Wij richten ons daarbij op de doelgroep die wij met onze voorstellingen en projecten al jaren bereiken: jongeren in het (v)mbo, jongeren met weinig theaterervaring, streetwise jongeren met boeiende verhalen. Daarmee is het een mooie aanvulling op het aanbod van bijvoorbeeld De Noorderlingen en VRIJDAG.